

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยใช้ระเบียบวิธีการแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ประกอบด้วย วิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงานคณะกรรมการสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการการศึกษา พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 43) จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่ม ด้วยวิธีจับสลากแบบไม่ใส่คืน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 33 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.99 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) จำนวน 4 ข้อ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 5 คน และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 4 ข้อ โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 8 คน ที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 74 โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 798 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. การศึกษาเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 74 โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 798 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่ม ด้วยวิธีจับสลากแบบไม่ใส่คืน

2. การศึกษาเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 5 คน และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 4 ข้อ โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 8 คน ที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษาเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับในแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ ประสบการณ์การทำงานคณะกรรมการสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะของการเลือกรายการ (Check - list)

ตอนที่ 2 แบบวัดระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 33 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านบริหารวิชาการ จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านบริหารงบประมาณ จำนวน 7 ข้อ
3. ด้านบริหารงานบุคคล จำนวน 9 ข้อ
4. ด้านบริหารทั่วไป จำนวน 9 ข้อ

2. การศึกษาเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) จำนวน 4 ข้อ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 4 ข้อ เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

การศึกษาเชิงปริมาณ

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 ฉบับ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถาม ผ่านระบบออนไลน์ (Google Forms)

3. ผู้วิจัยกำหนดวันในการรับเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเก็บเครื่องมือรวบรวมข้อมูลกลับคืนด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน และมีความสมบูรณ์ ครบ 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การศึกษาเชิงคุณภาพ

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้ทรงคุณวุฒิ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview)

2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง จำนวน 5 คน โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาสรุปประเด็นข้อคำถามประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

3. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้ทรงคุณวุฒิ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน ที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

4. ผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 8 คน ที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึก โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกมาสรุปประเด็นข้อคำถามประกอบการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ ประสบการณ์การทำงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา โดยหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 103)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ระดับ มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ระดับ มาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ระดับ ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ระดับ น้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ระดับ น้อยที่สุด

2. การศึกษาเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 การศึกษาสภาพแวดล้อม แนวทางการพัฒนา และการวิเคราะห์สภาพบริบท ในระยะนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ (Document Study) ได้แก่ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 อนุบัญญัติ และ หนังสือที่เกี่ยวข้อง 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยผู้ให้ข้อมูลคือ คณะกรรมการสถานศึกษาในพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด เป็นการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 4 คน 3) การสนทนากลุ่ม

(Focus Group Discussion) เป็นการสนทนากลุ่ม โดยผู้ให้ข้อมูลคือ คณะกรรมการสถานศึกษาในพื้นที่วัดธรรมการศึกษารัฐบาล เป็นการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 8 คน โดยไม่จำกัดกลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึก และผู้วิจัยได้กำหนดคุณภาพทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มไว้ คือ (1) เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานคณะกรรมการสถานศึกษา (2) คณะกรรมการสถานศึกษาในพื้นที่วัดธรรมการศึกษารัฐบาล (3) เป็นผู้มีความคิดเห็นและให้ความร่วมมือให้ข้อมูลเมื่อเกิดข้อสงสัยหรือขอความอนุเคราะห์ ในการสัมภาษณ์เพิ่มเติมได้

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำผลการวิเคราะห์บริบท ทฤษฎี การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การรวบรวมข้อมูลภาคสนาม การกำหนดความหมาย การแยกแยะองค์ประกอบ การเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และตรวจสอบข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า (Triangulation)

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 260 คน จำแนกตามสถานภาพ เพศ ส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 61.20 และเป็นหญิง จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานคณะกรรมการสถานศึกษา 1 – 5 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 53.10 มีประสบการณ์การทำงานคณะกรรมการสถานศึกษา 6 – 10 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไปจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 19.60 ส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 81.54 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.92

2. คุณภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติ ถัดไป พื้นที่วัดธรรมการศึกษารัฐบาล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยอันดับแรก ได้แก่ ด้านบริหารวิชาการ และรองลงมาด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงบประมาณและด้านบริหารทั่วไป

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติ ถัดไป พื้นที่วัดธรรมการศึกษารัฐบาล โดยการศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.1 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติ ถัดไป พื้นที่วัดธรรมการศึกษารัฐบาล จากการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าเมืองคัมภีร์ประกอบที่สำคัญเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมในการศึกษา มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ทัศนศึกษาภาพ บริบทของโรงเรียนซึ่งมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากทั้งบริบทของพื้นที่ การประกอบอาชีพของผู้ปกครอง การวิเคราะห์ทัศนศึกษา เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการประเมินความเป็นไปได้และความสำเร็จของหลักสูตร โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น กิจกรรมสำคัญ ควรประกอบด้วย การประเมินความเป็นไปได้ของนวัตกรรมใหม่ที่นำมาใช้ในโรงเรียน การวิเคราะห์ความต้องการและประสิทธิภาพของทรัพยากรต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมถึงการศึกษาของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาเนื้อหาการเรียนรู้ และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง การประเมินศักยภาพการตลาดและการตอบสนองหลังสำเร็จการศึกษา การวิเคราะห์โครงสร้างองค์กรและการจัดการ ดำเนินการแล้วต้องไม่เพิ่มภาระมากเกินไป แต่เห็นผลลัพธ์ได้

2) กำหนดนวัตกรรมตามต้องการความจำเป็น นวัตกรรมในสถานศึกษาตามความต้องการหรือความจำเป็นของสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและบุคลากร ซึ่งมีข้อดีเช่นเสริมสร้างทักษะของนักเรียน และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการของบุคลากรทางการศึกษา

3) การพัฒนานวัตกรรม กระบวนการสอดคล้องกันตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ทัศนศึกษาปัจจุบันของการศึกษาในพื้นที่ตนเอง ได้แก่ สภาพชุมชน จำนวนนักเรียน บุคลากร โอกาสและความท้าทายที่เจอในการศึกษา ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ความต้องการและโอกาสในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาในพื้นที่นี้โดยเฉพาะ

4) การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมทางการศึกษา การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมทางการศึกษาเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาและใช้นวัตกรรมให้มีประโยชน์อย่างเต็มที่ ดังนั้น ควรดำเนินการตามขั้นตอนเช่นกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ วิเคราะห์และเลือกนวัตกรรมที่เหมาะสม วางแผนการใช้งาน นำนวัตกรรมเข้าใช้งาน ประเมินผลและปรับปรุง และสื่อสารและแบ่งปันข้อมูล เพื่อให้การใช้นวัตกรรมในการศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถมีผลลัพธ์ที่ดีต่อการพัฒนาการศึกษาขององค์กรได้ในที่สุด

5) การทดลองใช้ตามบริบท การทดลองใช้นวัตกรรมทางการศึกษาต้องให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่หรือสถานการณ์การศึกษาที่ต้องการนำนวัตกรรมมาใช้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ขั้นตอนสำคัญ คือ กำหนดจุดประสงค์ ออกแบบแผนการทดลอง การนำเสนอแผน ดำเนินการทดลอง การประเมินและปรับปรุง และการแบ่งปันผลลัพธ์และความรู้ที่ได้รับจากการทดลองให้กับชุมชนการเรียนรู้และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

6) การประเมินผล การประเมินผลของงานวัดกรรมทางการศึกษาเป็นการตรวจสอบผลลัพธ์และประสิทธิภาพของงานวัดกรรมนั้นๆ โดยการกำหนดตัวชี้วัดชัดเจน รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผล และปรับปรุงเพื่อให้การใช้นวัดกรรมมีประสิทธิภาพและมีประโยชน์อย่างเต็มที่

7) การขยายผล การขยายผลของพื้นที่วัดกรรมทางการศึกษาเกี่ยวข้องกับ การสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ สร้างเครือข่าย ส่งเสริมความร่วมมือ และสนับสนุนการวัดกรรมในชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ในชุมชนและนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลัก ซึ่งทั้งหมดจะเป็นประโยชน์ ในการสร้างโอกาสและการเชื่อมโยงระหว่างชุมชน สถานประกอบการต่าง ๆ ในชุมชน หรือ โอกาสต่าง ๆ ในภูมิภาคตะวันออก หรือประเทศเพื่อนบ้าน ดังการสนทนา

3.2 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุค ความปรกติดีไป พื้นที่วัดกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ดังนี้

1) การสร้างพื้นที่ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลักควรมีแผนยุทธศาสตร์และการดำเนินการในการสร้างช่องทางสำหรับคณะกรรมการ สถานศึกษาในจังหวัดตราดในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนสำหรับการพัฒนา การศึกษาในพื้นที่ เช่น การจัดประชุมเสวนาหรือการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนสนับสนุนแสดงความ คิดเห็นและความคิดเห็นทุกภาคส่วน เป็นระบบ มีการดำเนินการต่อเนื่อง ติดตามประเมินผล และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้แพร่หลายสู่สาธารณะ

2) การสนับสนุนการศึกษาแบบองค์รวม ควรส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการ พัฒนาโครงสร้างที่สนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษา ในพื้นที่ เช่น การแบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์ที่ดี การสร้างโครงข่ายเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน และ การสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมความร่วมมือ

3) การสร้างนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม การพัฒนาแผน และนโยบายที่สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการตัดสินใจ และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิธีใหม่และพื้นที่วัดกรรมการศึกษา โดยเน้น การสร้างพื้นที่ที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้สนใจทั้งภายในและภายนอก

4) การสนับสนุนการพัฒนาทักษะและความรู้ ส่งเสริมการฝึกอบรมและพัฒนา ทักษะให้กับสมาชิกในคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการดำเนินการ และการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่

5) การสร้างความโปร่งใสและการสื่อสาร สร้างช่องทางสื่อสารที่เปิดเผยและโปร่งใสเพื่อให้สมาชิกในคณะกรรมการสถานศึกษาและประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาและการดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ประกอบด้วยการดำเนินงานในหลายด้านที่สำคัญเพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมการศึกษา คือ 1) การวิเคราะห์ต้นทุนและศักยภาพ 2) การกำหนดคนวัตกรรมการศึกษาตามความจำเป็นของผู้เรียนและชุมชน 3) การสร้างและพัฒนาคนวัตกรรมการศึกษาที่เพียงพอ 4) การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมการศึกษา 5) การนำนวัตกรรมการศึกษาไปทดลองใช้ให้สอดคล้องกับบริบท 6) การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง และ 7) การประเมินผลการใช้นวัตกรรมการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม เพื่อขยายผลให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ กทมล อยู่สุข และคณะ (2557 : 158) พบว่า หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม 5 หลักการใน 4 องค์ประกอบหลัก ใน 43 องค์ประกอบย่อย และในตัวบ่งชี้ 80 ตัวใน 4 งาน ดังนี้ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคลและงานบริหารทั่วไป โดยร่วมมือในด้าน 1) การมีส่วนร่วมวางแผน 2) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ 3) การมีส่วนร่วมการกระจายอำนาจ 4) การมีส่วนร่วมทำงานเป็นทีม และ 5) การมีส่วนร่วมประสาน/ประชาสัมพันธ์ จึงเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในจังหวัดตราดมีความสำคัญอย่างสูง เพราะมีผลในการสร้างการเข้าใจและการยอมรับของทุกฝ่าย เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ส่งเสริมพลังอำนาจการบริหารจัดการและนโยบายการศึกษาให้ตอบสนองกับความต้องการและสภาพพื้นที่ และส่งเสริมพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ให้เหมาะสมและยั่งยืนกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบันและอนาคต

2. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารยุคความปรกติถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ประกอบด้วย 1) การสร้างพื้นที่ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม 2) การสนับสนุนการศึกษาแบบองค์รวม 3) การสร้างนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม 4) การสนับสนุนการพัฒนาทักษะและความรู้ และ 5) การสร้างความโปร่งใสและการสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่าสอดคล้องกับไชยยุทธ อินบัว และสิบลักษณ์ สุขสม พบว่า แนวทางการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี มีดังนี้ 1) ด้านการบริหาร

วิชาการ 1.1) การปรับปรุงหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรใหม่ 1.2) การจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน 1.3) การลดภาระงานของครู 2) ด้านการบริหารงานบุคคล 2.1) การสรรหาการบรรจุครู 2.2) การจัดให้มีครูสายสนับสนุนวิชาการ 2.3) การส่งเสริมและการพัฒนาครู 3 การบริหารงบประมาณ 4) การบริหารงานทั่วไป 4.1) การจัดทำแผนพัฒนา 4.2) ด้านการบริหารจัดการ และ 4.3) ด้านความร่วมมือของชุมชน ไชยยุทธ์ อินบัว และสืบพงศ์ สุขสม (2565 : 30) สอดคล้องกับพระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา หอมหวาน) และคณะพบว่า พื้นที่นวัตกรรมการศึกษานำร่อง มีขั้นตอนการสร้าง โดยกำหนดแนวทางการปฏิบัติทั้ง 6 ชั้น คือ 1) กำหนดคนนวัตกรรม 2) สร้างนวัตกรรมและพัฒนานวัตกรรม 3) การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมการศึกษา 4) ขั้นตอนนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ 5) นำไปใช้ในสถานการณ์จริง และ 6) ประเมินผลการใช้นวัตกรรม พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา หอมหวาน) และคณะ (2565 : 747) อภิปรายได้ว่าพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามุ่งเป้าหมายเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และการจัดการศึกษาควรมีลักษณะเป็นองค์รวม

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกตึถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ไปสู่การศึกษาเชิงพื้นที่ (Area Based Education) เป็นการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นเสริมสร้างสังคมท้องถิ่นให้แข็งแรงขึ้นและมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ มีการประสานความร่วมมือ (Collaboration) ระหว่างภาครัฐ และประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ทั้งระบบ ในการพัฒนาหลักสูตรหรือความต้องการจำเป็นในการออกแบบ โปรแกรมการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนและชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ การมีคณะกรรมการสถานศึกษา (School Boards) ยังช่วยสร้างความโปร่งใสและความโปร่งใสในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ การขับเคลื่อนดังกล่าว ยังเป็นการสะท้อนถึงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox) เป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกตึถัดไป ในสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกตึถัดไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. มุ่งเน้นให้มีการเปรียบเทียบและการสนับสนุนที่เป็นองค์รวม (Holistic approach) ในการบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ และการบริหารงบประมาณ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับน้อยสุด จึงควรสร้างความโปร่งใสในการจัดทำแผนงบประมาณของสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา

2. ผลการวิจัยพบว่า การนำองค์ประกอบที่สำคัญเพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมในการศึกษามาปรับใช้ในสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ด้านการวิเคราะห์ทุนศักยภาพ กำหนดนวัตกรรมตามความจำเป็น การพัฒนานวัตกรรม การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมการศึกษา การทดลองใช้ตามบริบท การประเมินผล และการขยายผล

3. การสร้างความโปร่งใสในการพัฒนาทักษะวิชาชีพของบุคลากรทางการศึกษา และการสร้างความโปร่งใสในการพัฒนาทักษะวิชาชีพของบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาเครือข่ายการศึกษา ระหว่างสถานศึกษา และชุมชน ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาดังกล่าว การพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นเรื่องใหม่สำหรับพื้นที่ และยังมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะพื้นที่ชนบท เนื่องจากเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยสามารถพัฒนาเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารยุคความปรกดีถัดไป ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ ในประเทศ

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อนำประเด็นปัญหา ต่าง ๆ นำกลับมาออกแบบเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานศึกษา